

PROJECTE DEL CASAL D'ENTITATS D'ESPLUGUES DE LLOBREGAT

1. Introducció

Ja fa molts anys que les entitats d'Esplugues arrosseguem problemes que ens preocupen per la repercussió que tenen en el desenvolupament de la nostra tasca. Alguns d'aquests problemes, els més importants, són comuns a totes les entitats:

Una desmesurada burocràcia en la tramitació de subvencions, permisos,...

La manca d'interès i sensibilitat per part de la regidoria de cultura, tant pel que fa al recolzament de les activitats que organitzem com per la inexistent política cultural.

La dificultat de trobar un interlocutor vàlid que no ajorni indefinidament les respostes i solucions als nostres problemes.

La manca d'espais per a les entitats.

Tots aquests problemes han generat, en les persones que treballem a les entitats, un sentiment d'incomprensió, d'impotència, d'abandó, de pèrdua de temps, de debilitat, de poca comunicació.

Sense cap mena de dubte, és aquesta situació la que va fer que les entitats ens ajuntéssim per crear la Coordinadora d'Entitats de Cultura Popular d'Esplugues, ara ja fa gairebé tres anys. I és des d'aquesta Coordinadora que hem pres la decisió ferma de posar-nos a treballar per a resoldre el problema que considerem més urgent: La manca d'espais per a les entitats.

Actualment, hi ha a Esplugues unes deu entitats que no tenen cobertes les necessitats mínimes per tirar endavant els seus projectes i aquesta precarietat no propicia gens la cohesió social imprescindible per al bon funcionament de qualsevol entitat ja que es produeix una desubicació que no afavoreix la interrelació amb tots aquells ciutadans que voldrien adreçar-se a nosaltres i no saben on trobar-nos, podríem dir que som *entitats fantasmes*.

A mesura que va passant el temps, la situació va empitjorant, el fet que haguem de dedicar esforços a resoldre problemes enlloc de dur a terme l'activitat de la nostra entitat fa que, de mica en mica, la qualitat de la cultura d'Esplugues se'n ressentixi.

Les tretze entitats d'Esplugues que hem elaborat aquest Projecte de Casal d'Entitats tenim el convenciment que és una bona proposta per al conjunt de la ciutadania i que, a més a més, estalvia recursos pel fet que el Casal serà un sol espai compartit per tots, on totes les entitats ens organitzarem per aprofitar els mateixos espais.

Finalment, volem fer partíceps als membres de l'Ajuntament, a la resta d'Entitats i a tota la gent d'Esplugues del sentiment d'il·lusió i esperança que ens fa presentar un projecte de treball col·lectiu que permetrà posar la cultura popular d'Esplugues al nivell que li pertoca: Que els espluguins i espluguines, grans i petits, se l'estimin.

2. Objectius

2.1. Solucionar la problemàtica actual de locals per a les entitats.

La manca d'espais dedicats a les entitats ha provocat molts conflictes en els últims anys.:

1. Falta de locals per a les entitats de nova creació, tant si ens referim a petits llocs de reunió com a locals on poder assajar o desenvolupar l'activitat de l'entitat.

2. Aprofitament inadequat d'espais per realitzar les activitats específiques d'una entitat. La mala ubicació d'algunes entitats provoca dues conseqüències negatives: Una és la incomoditat que suposa per a l'entitat aquesta situació de provisionalitat i precarietat i l'altra és la impossibilitat d'usar l'espai amb la finalitat prevista originàriament.

3. Falta de magatzems en condicions. Hi ha entitats que han d'emmagatzemar el seu material en els habitatges particulars dels seus membres o bé el tenen repartit en diferents locals municipals, sovint no prou acondicionats. També considerem que perjudica greument la riquesa cultural del nostre poble el fet que les entitats amb un patrimoni important no puguin tenir-lo exhibit públicament pel gaudiment del tots els ciutadans.

4. Mancança d'un espai prou gran per a la construcció d'infraestructures de grans dimensions. Ens referim sobretot a les carrosses de la Cavalcada de Reis i Carnestoltes, però també a elements escenogràfics construïts per entitats i dedicats a un espectacle puntual.

5. Insuficiència d'espais per fer mostres d'espectacles. Totes les entitats ens hem trobat, en una o altra ocasió, amb la impossibilitat de poder realitzar una activitat per la manca d'un espai tancat amb un escenari en condicions. Ens referim a espectacles d'arrel tradicional, però també de teatre, música, dansa, circ, titelles i, en general, qualsevol art escènica. El teatre del Robert Brillas és insuficient i a vegades poc adient per a acollir tots els actes que es fan i es podrien fer per part de les entitats, i la sala del Puig Coca té una cabuda i un escenari molt reduïts.

6. Poc protagonisme de les entitats en l'integració del nous habitants d'Esplugues. Des de gairebé tots els àmbits associatius d'Esplugues, quan es valora la participació en el món associatiu dels nostres ciutadans, es critica la creixent tendència a esdevenir una ciutat dormitori. El fet de no disposar d'un punt de referència on adreçar-se per establir contacte amb la vida cultural espluguina fa més difícil, per part dels nouvinguts, el coneixement de la rica tradició cultural del nostre poble.

7. Finalment volem esmentar alguns problemes concrets que clamen una solució immediata i així ho han anat manifestant els interessats a l'Ajuntament. N'hi ha que es refereixen a entitats i altres a equipament:

7.1. Entitats amb problemes urgents de local:

i. Agrupament Escolta i Guies Sant Jordi: Des de l'enderrocament l'any 2000, pel pas del Trambaix, d'un local amb cinc sales, han hagut d'encabir-se en el local que ja disposaven a l'Avenç no podent dur a terme amb normalitat la seva activitat que és el mètode Escolta. El problema és tan greu que tenen dues sales per cinc unitats de nens i nenes separats per edats que agrupen els infants i joves.

ii. Colla de Geganters d'Esplugues de Llobregat: Des de l'enderrocament del seu local, la masoveria de Can Tinturé l'any 2002, han estat esperant la remodelació del seu nou local, una de les casetes de Pons i Termes. Provisionalment, ocupen l'antiga masia del Robert Brillas que és massa baixa per poder tenir els gegants drets i massa petita per tenir-hi tot el seu material.

iii. Colla dels Boiets Esquitxafocs: Només disposen d'un petit magatzem per guardar part del seu material a l'antiga masia de Robert Brillas des de la seva creació l'any 2002 i han de guardar bona part del seu material en les cases particulars dels seus membres.

iv. Colla de Diables d'Esplugues de Llobregat: No disposen de cap local des de la seva creació l'any 2003 i actualment utilitzen un armari cedit per la Colla de Castellens.

v. Colla de Bastoners d'Esplugues de Llobregat: Des de la seva creació l'any 1985 van estar ubicats a Can Carlets. La colla va estar activa cinc anys. Al 1995, la colla reapareix però Can Carlets ja no existeix. La Colla és ubicada al Robert Brillas on no se li permet fer assajos cada vegada que hi ha un acte de l'Ajuntament o una exposició o acte que es creu prou important.

Després de moltes converses i reunions, per fi arriba l'hora de tenir local. Se'ls cedeix l'antiga escola d'adults de la Montesa. El local és compartit amb l'Esbart Vila d'Esplugues. Més tard també es compartiria amb les classes de sevillanes de la AAVV de La Plana, amb el Centro Aragonès i amb Càrites. Al local també hi havia una sala de la policia municipal, on es guardava el material per impartir classes d'educació vial a les escoles de primària.

D'aquest local han anat marxant tots poc a poc, fins que al final la colla de Bastoners i l'Esbart s'han vist obligats a desallotjar-lo de tot, ja que properament s'hi ubicarà la guarderia de la Montesa.

Com a seu social l'història es aquesta, però com a sala d'assaig encara ha estat més penosa. En un principi no va haver cap problema, però suposem que en veure que els assajos eren continuats i cada vegada hi havien més entitats i col·lectius al local, els veïns (alguns) van prendre accions contra la colla i van tenir moltes denúncies, visites de la policia i fins i tot amenaces per part de dos veïns, fins que ara, fa aproximadament dos anys, l'Ajuntament els va cedir els Bucs musicals per poder-hi fer els assajos. Un local gens adient per a una entitat com la aquesta, on la gent no sap on són i quan els ho expliques, molts no volen que els seus fills/lles (sobre tot al hivern) hi baixin sols. Baixar als Bucs, ha comportat una davallada, tant de socis com de balladors.

Pel que fa l'arxiu, patrimoni i material, ara com ara està tot en un magatzem de la Biblioteca Pare Miquel i a casa del tresorer de la colla.

És a dir, que la situació es: Magatzem a la biblioteca, sala d'assaig als Bucs, administració a casa del tresorer i sense seu social.

La situació no és que sigui la més òptima.

vi. Esbart Vila d'Esplugues: No disposen de local fix des de principis d'any i han estat obligats a canviar de lloc tot el seu material diverses vegades sense encara tenir ubicació definitiva. L'espai que els han donat per deixar la roba, l'atrezzo dels balls i l'arxiu no reuneix les condicions mínimes d'un lloc adient per a la conservació d'aquest important material, indispensable per al bon desenvolupament de l'activitat del grup.

vii. Grup d'Espectacles-correfoc Boc de Biterna: Disposen d'un magatzem als Bucs musicals que hi ha sota el camp de futbol del Salt del Pi. Per una banda, resulta conflictiva la seva presència amb la reobertura dels Bucs Musicals i per altra, el magatzem és insuficient per encabir tot el material que ha anat acumulant el grup. A més, la naturalesa del material, la grandària de les portes i les escales d'accés en fan molt incòmode la mobilitat a l'hora d'actuar.

viii. Pastorets i companyia: Han de guardar el seu material en condicions inadequades per a la seva conservació.

ix. Colla dels Tres Toms: Actualment guarden carros i material divers al local que tenen a la plaça Santa Magdalena on ja se sap que a curt termini s'hi durà a terme una remodelació urbanística que els farà marxar.

x. Caldesplugues: Des de la seva creació, l'any 2002, no ha disposat mai de local propi, només necessita un petit espai d'arxiu i sala de reunions. Actualment es va reunint ara a casa d'un, ara a casa de l'altre. Aquest fet ha provocat la pèrdua d'una part del seu arxiu.

7.2. Espais usats inadequadament o desaprofitats:

i. Teatre Robert Brillas: Tot i que és evident que originàriament el seu ús era per a teatre (això es dedueix del fet que hi ha un escenari), actualment només s'hi representen els pastorets i últimament s'ha equipat amb material específic amb una clara tendència a ser destinat principalment a conferències i projeccions. Tot i així, sovint és impossible realitzar-hi actes per part de les entitats perquè l'espai està ocupat per alguna exposició temporal o bé com a local d'assaig d'alguna entitat.

ii. Antiga masia del Robert Brillas: Per una banda hi ha una sala d'exposicions permanent que és difícil d'utilitzar per part de les entitats a causa de l'acumulació de propostes i per l'altre hi ha un espai que ocupen temporalment varies colles amb la incomoditat que els suposa.

iii. Caseta de Pons i Termes: Espera la seva restauració des de fa anys per ser ocupada per la Colla de Geganters, però encara no s'ha posat un termini per dur a terme les obres.

iv. Bucs Musicals: Després d'estar anys sense ser usats com a Bucs Musicals, aquests es volen posar en marxa. Per aquest motiu, l'entitat Boc de Biterna, que, a més a més, considera el local inadequat per les seves necessitats, necessita ser reubicada.

v. Sala d'actes del Puig Coca: Aquest és un espai de dimensions tan reduïdes, tant pel que fa a l'escenari com per la sala, que s'hi fa difícil la realització de segons quina activitat.

El Casal d'Entitats suposaria solucionar d'una manera eficaç i duradora tots els problemes esmentats, ja que podria donar a les entitats i al poble d'Esplugues els espai que necessita per realitzar les seves activitats culturals dignament i amb la qualitat desitjable. A més, garantiria un espai per absorbir noves entitats que poguessin sorgir al nostre poble en el futur. D'aquesta manera, se'n fomentaria també la creació i l'evolució ja que podrien desenvolupar-se en un lloc comú d'aprenentatge i intercanvi.

2.2. Dinamitzar i cohesionar les entitats locals. Aprofitar els espais

La falta d'espais comuns a totes les entitats provoca la desconexió mútua i l'aïllament. Això fa que el diàleg no es produeixi a través de la convivència sinó a través de tècnics, de polítics de l'Ajuntament o del Consell de Cultura d'una manera puntual. El Casal d'Entitats actuaria com a vehicle d'interrelació entre les entitats i estaria gestionat per elles mateixes.

El fet de disposar d'un lloc comú i coordinat des de les mateixes entitats segur que contribuiria a aprofitar més eficaçment els recursos del nostre poble. Amb això volem dir, que un local d'assaig podria ser aprofitat per diferents entitats; sempre que el local estigués ben equipat i les entitats es possessin d'acord amb els horaris. També es podrien compartir els magatzems o crear espais específics per guardar materials més delicats o valuosos. D'altra banda, la proximitat faria que les diferents entitats coneguessin els recursos i les mancances de les altres i poguessin actuar en conseqüència.

Cal remarcar que el Casal d'Entitats dotaria al poble d'un espai comú i permanent de treball d'infraestructures. Això vol dir, per exemple, crear un lloc on preparar les carrosses de la cavalcada de Reis o Carnestoltes amb l'antelació que les entitats consideressin necessària, als horaris més convenients i amb unes condicions mínimes d'espai i material.

2.3. Afavorir la proximitat amb els ciutadans del nostre poble.

Un altre avantatge de disposar del Casal d'Entitats és la creació d'un nou punt de referència pels ciutadans d'Esplugues. Un lloc de permanent activitat on la gent que no pertany a cap entitat pugui anar a veure les entitats sense la distància que imposa haver de passar per l'Ajuntament o haver de fer una trucada a algú desconegut per assabentar-se de l'horari i el lloc de reunió.

El Casal d'Entitats també té la intenció de disposar d'una sala permanent d'exposició del material més destacable de les entitats del poble. Això recull una idea inicial de la Colla de Geganters, en la que volien exhibir en una sala de la Caseta de Pons i Termes els gegants i capgrossos de que disposen així com els records que han anat recollint en tots aquests anys d'actuacions arreu. En una sala del Casal d'Entitats s'hi acolliria aquesta exposició augmentada amb el material d'altres colles d'Esplugues creant així un veritable museu de la vida associativa del nostre poble. Aquesta exhibició estaria oberta a tothom que volgués visitar-la i, a més, es podria preparar una presentació especial dedicada a les escoles. En aquest punt, cal esmentar la extraordinària riquesa d'entitats que té Esplugues, abastant moltes de les vessants culturals del nostre país.

2.4. Ser un element d'integració cultural per als immigrants.

L'existència del Casal d'Entitats permetria la programació d'activitats relacionades amb les diferents cultures dels ciutadans nouvinguts. D'aquesta manera s'establiria un intercanvi amb la nostra cultura que afavoriria la plena integració d'aquests ciutadans. Això també suposaria un enriquiment cultural fruit d'aquesta interrelació.

2.5. Esdevenir un lloc de referència a la comarca

Esplugues, encara que té una gran riquesa en entitats i activitats culturals, està mancada d'un espai que ofereixi una programació regular que atregui la gent interessada dels voltants. Així com altres pobles veïns tenen auditoris, teatres, casals cívics o casals de joves que editen un programa mensual o trimestral que es distribueix en tríptics o a través d'internet, Esplugues no ha pogut oferir fins ara una programació semblant. Ens referim a un lloc on hi hagi concerts setmanals, o quinzenals, un lloc on hi hagi actuacions de teatre o circ cada mes o un lloc on s'hi puguin dur a terme tallers i exposicions temporals.

3. L'espai

A l'hora de triar l'espai que hauria de resoldre la problemàtica de les entitats i que complís els requisits per a dur a terme aquest projecte hem tingut en compte les següents consideracions:

1. La majoria de les entitats que presenten la mancança de local són del barri Centre d'Espluques.
2. Perquè un espai pugui garantir el seu paper de centre neuràlgic de la cultura local i punt de trobada ciutadana ha d'estar ubicat en un lloc tan cèntric com sigui possible.
3. Per tal de poder assolir l'objectiu d'aprofitament dels espais, és cabdal que aquests estiguin situats en un lloc el més apartat possible d'altres vivendes per tal d'evitar molèsties als veïns.
4. S'ha realitzat un llistat d'espais amb possibilitat d'ocupació.
5. S'ha realitzat un qüestionari a les entitats per tal de poder comptabilitzar les mancances en metres quadrats, nombre d'espais, ús que se n'havia de fer, aforament, condicionaments específics que calien i periodicitat d'utilització.
6. Totes les entitats han aportat noves propostes per a l'ús del Casal d'Entitats

3.1. Descripció

L'espai són les vuit naus situades als números 10-16 del Carrer Nou. Cadascuna té una planta baixa de 7,60m x 24,57m (186,73m²) i una primera planta de 7,60m x 19,74m (150 m²). Quatre de les naus tenen la porta al Carrer Nou i quatre un petit espai interior que dona al Parc Pou de'n Felix.

3.2. Distribució

La distribució ha de permetre assolir tots els objectius del capítol anterior. Això s'ha concretat després de contrastar les necessitats de totes les entitats que han participat en aquest projecte i mantenint sempre una actitud d'aprofitament de l'espai en un sentit unitari i no dividir-lo en petits locals repartits entre les entitats.

El espais concrets del Casal d'Entitats són els següents:

1. Quatre locals d'assaig : Un dels quals ha d'estar insonoritzat per permetre l'assaig de tabalers, grallers, bastoners i altres activitats que puguin ocasionar molèsties als veïns. Aquests locals es crearien a partir de la divisió per la meitat de dues plantes baixes de les naus.

2. Una sala s'actes amb escenari: Aquesta podria acollir mostres de les entitats així com activitats escèniques varies que programarien les entitats. També es podria usar com a sala de conferències, sala de cinema i sala on fer activitats previstes a exterior en cas de pluja. Es faria a partir de dues plantes baixes de les naus.

3. Sala d'exposició: Un espai on les Colles podrien emmagatzemar i alhora mostrar el seus elements més característics. Aquesta sala hauria de poder estar oberta al públic en una horari raonablement ampli i també podria estar complementada puntualment amb exposicions temàtiques portades de fora. Seria necessària la planta baixa i primera planta d'una de les naus.

4. Magatzem: A causa de la diversitat del material que les entitats han de guardar, caldrien diferents espais. Des d'un gran espai per a grans estructures, decorats o carrosses, fins a llocs adequats per guardar vestuari de forma correcte. També caldrà diferenciar espais exclusius per a entitats que disposen de material molt delicat o especial. Per això caldrà una planta baixa i una primera planta de les naus, possiblement amb algunes subdivisions a concretar i algun mobiliari específic.

5. Taller: Un lloc on poder crear grans elements necessaris per a la vida cultural del nostre poble. Com per exemple les Carrosses de Reis i Carnestoltes, escenaris que puguin ser usats en representacions o elements d'infraestructura per espectacles de carrer. Per aquest motiu caldria una altra planta baixa d'una de les naus equipada per poder treballar amb comoditat.

6. Sales de reunions: Sales on es puguin trobar tots els membre d'una entitat, ja siguin trobades setmanals o esporàdiques, ja sigui per fer alguna reunió oficial o per celebrar algun esdeveniment. Caldrien dues primeres plantes subdividies adequadament .El seu ús seria públic i caldrien taules i cadires.

7. Despatxos d'entitats: Petits espais on deixar la documentació o tenir-hi una secretaria oberta alguns dies de la setmana. Aquests espais sí que haurien de ser particulars de cada entitat, encara que també es podrien compartir en cas d'entitats que no en facin un ús gaire regular. Caldrien dues primeres plantes de les naus.

8. Espais polivalents: Alguns espais que en un primer moment siguin poc utilitzats es podran cedir puntualment a entitats o ciutadans del poble que necessitin un lloc d'ús exclusiu per a la preparació d'un esdeveniment concret i puntual.

3.3. Obres d'adequació

Les naus, fins ara, han estat utilitzades amb una finalitat industrial i per tant caldrà adequar-les de manera que puguin cobrir les necessitats plantejades anteriorment. Per tal que el resultat d'aquesta remodelació sigui el més satisfactori per a tothom, seria bo comptar amb la supervisió de les entitats que n'hauran de fer l'ús.

A causa de la urgència d'algunes de les necessitats que hem anomenat, es podria portar a terme una obra a terminis rehabilitant les naus d'una en una. També remarquem que per alguns usos les naus només requereixen de ser netejades i les mateixes entitats les acabarien d'adaptar a les seves necessitats.

Un altre punt important és la possible construcció per part de les entitats d'alguns dels espais a través d'una subvenció. Amb això volem dir que algunes obres menors es podrien dur a terme de manera més precisa i ràpida per una mateixa entitat o per un col·lectiu d'entitats.

3.4. Idoneïtat d'aquest espai

La situació de les naus al centre del poble, a pocs metres del Robert Brillas (ara com ara el centre cultural del poble), al costat d'una gran plaça i un gran parc i a la vista de la carretera Laureà Miró fan d'aquest indret un lloc privilegiat per acollir el Casal d'Entitats.

També cal destacar que, pel fet de ser naus industrials amb accés per a la càrrega i descàrrega, resultarà fàcil la seva adaptació per a persones amb mobilitat reduïda. En aquest sentit també serà senzill adaptar-les a l'entrada i sortida de material especialment voluminós.

El gran volum d'espai que proporcionen aquestes naus permet que totes les entitats del nostre poble hi tinguin cabuda d'una manera digna i còmode per dur a terme les seves activitats.

Una altre punt que dóna força a aquest emplaçament és la inexistència de cap altre espai semblant al barri Centre. De fet, aquesta és l'última oportunitat de construir un gran equipament per al poble en aquesta zona i creiem que l'Ajuntament no l'hauria de desaprovechar.

Sabem que les naus estan qualificades per a equipament públic i que hi ha la intenció per part de l'Equip de Govern de fer una ampliació del Parc Pou de'n Felix. Pensem que aquest parc ja és prou gran per les necessitats del veïnatge i no cal que sigui ampliat, tampoc no hi ha una demanda popular en aquest sentit.

Només cal donar un cop d'ull als resultats de la primera enquesta del qüestionari "Ciutadans per la Cultura" per adonar-se que hi ha una demanda d'espais culturals i de recolzament a les entitats per part del poble. Estem convençuts que la conversió d'aquest espai en el Casal d'Entitats serà molt ben acollida tan per la ciutadania Espluguina, que culturalment necessita punts de referència i símbols d'identitat propis, com per les entitats que proposem aquest projecte amb empena i il·lusió.

3.5. Alliberament d'altre espais

Aquest projecte vol ser el més unitari i aglutinador possible. Això vol dir que està obert a totes les entitats que es vulguin engrescar a portar endavant aquest projecte ambiciós que és el Casal d'Entitats. En aquest sentit, també s'han obert les portes a entitats que consideren que estan a gust en el seus emplaçaments actuals. Així doncs, si el projecte tirés endavant, algunes entitats podrien traslladar el seu local al nou Casal d'Entitats i alliberar així l'espai que ocupaven. Això és especialment important en el cas de les entitats que ocupen espais inadequats o entitats que a causa d'estar en un espai pensat per a altres usos no permeten el correcte funcionament d'aquest.

4. Organització

El Casal d'Entitats hauria de ser gestionat per les entitats que en formessin part. Per això es constituiria un equip de persones que s'encarregarien de garantir l'assoliment dels objectius del projecte assegurant un ús correcte de les instal·lacions, vetllant per una bona i continuada programació cultural així com per fomentar el màxim aprofitament d'aquest equipament.

Aquest equip de persones mantindria un contacte periòdic amb l'Ajuntament que també vetllaria pel correcte funcionament del Casal d'Entitats.

5. Entitats que hi donen suport

- a.** Agrupament Escolta i Guies Sant Jordi
- b.** Colla de Geganters d'Esplugues
- c.** Colla Boiets Esquitxafocs
- d.** Colla de Diables d'Esplugues
- e.** Colla de Bastoners d'Esplugues
- f.** Esbart Vila d'Esplugues
- g.** Grup d'Espectacles-correfoc Boc de Biterna
- h.** Pastorets i Companyia
- i.** Grup de percussió Atabalats
- j.** Colla de Castellars d'Esplugues de Llobregat
- l.** TiC Espluga Viva
- m.** Colla dels Tres Tombs
- m.** Cal d'Esplugues